

S. Sayısı : 56

Posta kanununun 1145 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 34 ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/375)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 262/6 - 3215

8 . XII . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

26 . XI . 1339 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 . VI . 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 34 ncü ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Münakalât Vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 23 . XI . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Posta Kanununun muaddel 34 ncü ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesine ait kanun lâyihasının mucip sebepleri

376 sayılı Posta Kanununun 1145 sayılı ve 23 Haziran 1927 tarihli kanunla değiştirilen 34 ncü ve 35 nci maddelerinde taahhütlü mektuplarla değer konmamış paketler için tesbit olunan 8 liralık tazminat haddinin bugünkü şartlara uymadığı ve sonradan bulunan müraseleler hakkında yapılacak muamele bu maddelerde gösterilmediği için bu iki maddenin değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

Taahhütlü müraselât için yüksek miktarda tazminat kabul edilmesi yasaklığa rağmen bu nevi müraselât içinde para ve emsali kıymetli evrakın yollanmasına saik olmaktadır. Halbuki evrak postası müraselâtının taahhütlü olarak gönderilmesinden maksat bunların içlerinde kıymetli evrak bulunabilmesi için değil sadece muhabere kâğıtlarının mürselünileyhlerine teslimlerini tevsih ve ispat içindir. Bu itibarla taahhütlü mektuplar için evvelce kabul edilmiş olan 8 liralık tazminat haddinin 5 liraya indirilmesi muvafık olacaktır.

Tesbit edilen bu miktar yabancı memleketlerin posta idarelerince kabul edilmiş olan miktarlara nispetle orta bir derecede bulunmaktadır. Almanya, Belçika ve İsviçre'de tazminat miktarı kabul ettiğimiz miktardan yüksek, İtalya, Romanya ve Yunanistan'da ise daha aşağı bir haddedir.

Taahhütlü müraseleler için tesbit edilen bu 5 lira da maktu olmayıp âzami miktarı göstermektedir. Zıyaa uğrayan bir taahhütlü maddenin değerini bir lira olarak bildirecek mürsile ancak bu kadar tazminat verilmek icabeder.

Posta paketlerinde ise ücretler ağırlık derecelerine göre alındığı ve bir kiloluk paketle 30 - 40 kiloluk bir paketin ziyası ne mürsiller ne de posta idaresi için müsavi olmayacağı cihetle kıymetsiz paketlerin tazminatının, milletlerarası münasebetlerde olduğu gibi, ağırlık derecelerine ve hakiki

zarar ve ziyana nazaran tesbiti ve tazminatın 5 liradan 20 liraya kadar çıkarılması münasip olacaktır.

Diğer taraftan ziyaa uğradığı zanniyle tazminatı verilen müraselatın herhangi bir suretle tekrar bulunması halinde bunların, verilen tazminat geri alınmak şartıyla, mürisllere verilmesi ve mürsil muayyen bir zaman zarfında almadığı takdirde posta idaresine intikali hakkında da kanunda bir hüküm bulunması lâzımgelmektedir. 34 ncü maddedeki değişiklik bu sebeplerle yapılmaktadır.

Yeni 35 nci maddenin metni de eski kanundaki hükümlerden biraz farklı bulunmaktadır. Mevcut hükümlere göre değer konmuş mektuplarla değerli ve değersiz posta paketlerinin tazminatını istemek ve almak hakkı vârislere intikal ettiği halde taahhütlü müraseleler için vârislerin tazminat istemeğe hakları yoktur. Medeni Kanunumuza göre, vefat edenlerin alacakları ve bütün hakları mirasçılara intikal ettiğinden taahhütlü müraselelerin tazminatını istemek hakkının da buna muvazi olarak vârislere geçeceğini kabul etmek zaruri görülmüştür.

Değer konmuş müraselelerin ziya veya hasarı halinde verilecek tazminat, bunlar için takdir edilmiş olan değer dahilinde kalmakta ve bu husustaki hüküm gerek mevcut kanunumuza ve gerek milletlerarası münasebetlerde tatbik olunan mukavele ve anlaşmalara uygun bulunmaktadır.

Münakalât Encümeni meclisi

T. B. M. M.
Münakalât Encümeni
Esas No. 1/375
Karar No. 6

28 . XII . 1944

Yüksek Reisliğe

26 Sontesrin 1339 tarihli ve 375 sayılı kanunun 23 Haziran 1927 tarih ve 1145 sayılı kanun ile değiştirilen 34 ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası, Posta Telgraf ve Telefon Umum Müdürü hazır olduğu halde Encümenimizde görüşüldü:

Gerek verilen izahlardan ve gerek Hükümetin gerekçelerinden anlaşıldı ki: P. T. T. İdaresinin, üstüne aldığı kamu hizmetini hem yeni ihtiyaçlara, hem milletlerarası usullere daha uygun bir duruma götürmek ve hem de kaybolup tazmin edildikten sonra bulunan eşya hakkında yapılacak muameleye dair kanunda yeter sarahat olmadığından bu eksiği tamamlamak gibi maksatlarla, bu proje teklif edilmiştir. Bu esas kabul edilerek maddelere geçilmiştir.

Birinci madde:

34 ncü maddenin ilk fıkrası ile istenen salâhiyet: esasen 376 numaralı Posta Kanununun 37 nci maddesine dayanarak kullanılmakta olduğu anlaşıldığından lüzumsuz görülmüş, çıkarılmıştır.

1 nci fıkra: Şimdiye kadar 8 lira olarak veril-

mekte olan tazminin (beş liraya kadar) şekline sokulması posta havaleleri ile yollanması gereken paraların, beşer, onar lira olarak mektup zarfları içinde yollanmağa doğru çoğalan bir hevesi önlemek kastıyla yapılmış bir teklif olduğu anlaşılmış ise de; bunu Devletin üstüne aldığı bu kamu hizmeti üzerindeki halk güvenini sarsıcı mânevi bir tesiri olacağı gibi, saklıyacağı maddî fayda hacminin de hiç denecek derecede az olacağı anlaşıldığından, 8 liranın (5 liraya kadar) indirilmesi yerine 10 liraya çıkarılması daha uygun görülmüştür.

2 nci fıkra: Evvelece kilo kaydı olmadan yalnız 8 lira olarak verilirken şimdi kilo arttığı nispette yükselici bir tazmin sistemi kurmak amacını güttüğü için Encümenimiz bunu takdirle karşılamıştır. Ancak şimdiye kadar 8 lira olarak verilen tazminlerin dereceli hale de sokulsa, 5 liradan başlaması yerine, hem birinci fıkra hakkındaki gerekçemize uygun olmak ve hem tatbik sırasında hesap kolaylığını sağlamak üzere 10, 15, 20, 25 lira olarak tesbiti daha faydalı görülmüştür.

3. nci fıkra : Gerek tatbik edilecekler ve gerek haklarında tatbik edilecekler için daha iyileştirilmesini sağlayacak şekilde yeniden yazılmıştır.

4. nci fıkra : Aynen kabul edilmiştir.

5. nci fıkra : Yukarıdaki fıkralara uygun olarak ve bastarafına (Kaybolupta tazmin edilmişken) kaydını da ilâve suretiyle yeniden yazılmıştır. Kabul edilen bu fıkralar, rakam yerine harflenmişlerdir.

Diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi ve hile Bütçe Encümenine verilmek üzere Yüksek Reisiğe sunulur.

Münakalât En. Rs.	M. M.	Kâtip
Kütahya	Çoruh	Hatay
R. Peker	A. R. Erem	H. Tığaz

Aydın	Bursa	Edirne
Dr. R. İnanç	A. M. Erhan	M. E. Ağaogulları
Edirne		Erzurum
F. Balkan		S. Albuğ
İstanbul		İzmir
W. Sarıdal		S. Hakkımen
İzmir	Kars	Kars
Dr. K. Örs	E. Demirel	S. Karacan
Kırşehir	Kocaeli	Ordu
F. Halar	E. Fenmen	Dr. V. Demir
Sivas	Sivas	Trabzon
Amiral H. Gökbalay	H. Işık	M. Aydın
	Tunceli	
	H. Uçaa	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/376

Karar No. 42

24 . III . 1945

Yüksek Reisiğe

26 . XI . 1939 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 . VI . 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 34 ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Münakalât Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 8 . XII . 1944 tarihli ve 6/3215 sayılı yazısıyla Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı, Münakalât Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimizce verilmekle, Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürü hazır olduğu halde okundu.

Tasarı gerekçesinde sayılan ve Umum müdür tarafından Encümenimizde tekrarlanan izahlara göre, bu maddelerin uygulanışında rastlanan gerek ve eksikler zoru ile bu değişikliklere rızum görüldüğü anlaşılmış ve Encümenimizce de incelenmeğe değer görülerek Münakalât Encümeni değişiklikleri esası üzerinden maddelere geçilmesine karar verilerek ilişik şekilde kelime ve ifade değişikliğiyle kabul olunmuştur.

Birinci madde Hükümetin A fıkrasını aynen olmak hususundaki teklif, çoklukla Münakalât Encümeni mazbatasında ileri sürülmüş sebepler-

le reddedilmiştir. Birinci maddenin son fıkrasındaki ilgilien maksat yollayan veya varisleridir.

Kamutayın onayına konmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Reis	Ra. V.	B. M. M.
Kastamonu	Edirne	Manisa
T. Çoşkun	M. N. Gündüzalp	E. Karadoğlu
Kâtip		
İstanbul	Aydın	Bitlis
F. Çaymaz	Gl. R. Akpman	B. Osm
Bolu	Çankırı	Diyarbakır
Dr. Zümi Uğur	S. E. Arsal	R. Behit
Diyarbakır	Giresun	Giresun
S. Uluğ	M. Akkaya	A. Bayar
Hatay	İstanbul	İzmir
H. Selçuk	H. Kortel	M. Birsel
Kayseri	Rize	Urfa
F. Baysal	T. B. Balta	E. Tekeli
Yozgat		Zonguldak
A. Sungur		E. Enişingil

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

26 Teşrinisani 1339 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 Haziran 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 34 nci ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 26 Teşrinisani 1339 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 Haziran 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilen 34 nci ve 35 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 34. — Posta İdaresi evrak postasına ait müraselâtin taahhütlü olmayanları için tazminat vermez.

1. Posta İdaresi taahhütlü müraselâtin ziyanında beş liraya kadar tazminat verir.

2. Kıymetsiz bir posta kolisinin ziyaı veya hasarı halinde posta idaresi kolinin sevk mahallinde ve postaya tevdi esnasındaki hakiki kıymetini ve hasar derecesini nazarı itibara alarak 5 kiloya kadar (Beş kilo dâhil) olan kolilerde 5, 10 kiloya kadar olanlarda 10, 20 kiloya kadar olanlarda 15 ve 40 kiloya kadar olanlarda yirmi lirayı geçmemek üzere tazminat verir.

3. Kıymetli bir mektup ile kıymetli bir kolinin ziyaı veya kısmen veya tamamen hasarı halinde takdir edilmiş olan kıymeti geçmemek şartıyla hasar veya zayıat derecesinde tazminat verilir. Ancak posta idaresi, mürasele maddesi muhtevasının sevk mahallinde ve postaya tevdi esnasında takdir edilmiş olan kıymetten daha az kıymette olduğunu isbat ettiği

MÜNAKALAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

26 Teşrinisani 1339 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 Haziran 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 34 ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 26 Teşrinisani 1339 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 Haziran 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilen 34 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 34. — A) Posta İdaresi, taahhütlü müraselâtin ziyanında 10 lira tazminat verir.

B) Kıymetsiz bir posta kolisinin ziyaı veya hasarı halinde Posta İdaresi kolinin sevk mahallinde ve postaya tevdi esnasındaki hakiki kıymetini ve hasar derecesini nazarı itibara alarak 5 kiloya kadar (5 kilo dâhil) olan kolilerde 10; 10 kiloya kadar olanlarda 15; 20 kiloya kadar olanlarda 20 ve 40 kiloya kadar olanlar 25 lirayı geçmemek üzere tazminat verir.

C) Kıymetli bir mektup ile kıymetli bir kolinin ziyaı veya kısmen veya tamamen hasarı halinde (gösterilmiş) olan kıymeti geçmemek şartıyla hasar veya zayıat derecesinde tazminat verilir. Posta İdaresi, kaybolan veya hasara uğrayan maddenin sevk mahallinde ve postaya tevdi esnasında gösterilen kıymetten daha az kıymette olduğunu ispat ettiği takdirde tazmin hakiki kıymetine göre yapılır.

Kaybolan madde kanuni yollarla iptali mümkün olan evrakı

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Posta kanununun 1145 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 34 ve 35 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 26 Kasım 1339 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 Haziran 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilen 34 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

A) Taahhütlü yollanan bir maddenin kaybı halinde Posta idaresince yollayana 10 lira tazminat verilir.

B) Değersiz bir posta kolisinin kaybolması, çalınması veya hasara uğraması halinde, Posta idaresince yollayana, kolinin postaya verildiği yerdeki ve zamandaki gerçek değeri ve hasar halinde, uğradığı zarar derecesi gözönüne alınarak:

5 kiloya kadar olan kolilerde (5 kilo dâhil) 10 lirayı,

10 kiloya kadar olan kolilerde (10 kilo dâhil) 15 lirayı,

20 kiloya kadar olan kolilerde (20 kilo dâhil) 20 lirayı,

40 kiloya kadar olan kolilerde (40 kilo dâhil) 25 lirayı geçmemek üzere tazminat verilir.

C) Değerli bir mektup ile değerli bir kolinin kaybolması, çalınması veya hasara uğratılması halinde, konulmuş olan değeri geçmemek şartıyla hasar veya eksiklik derecesinde tazminat verilir.

Ancak, Posta idaresi, gönderilen mektup veya kolinin içindeki eşyanın Postaya verildiği zaman konmuş olan değerden daha az değerde olduğunu ispat ederse bu eşyanın gerçek değeri

takdirde muhtevasının hakiki kıymetine göre tazminat verilir.

Zıyaa uğrayan madde kanunî yollarla iptali mümkün olan evraki ihtiva ediyorsa Posta idaresinin bu evrakın iptali teşebbüsünde bulunabilmesi için sahibinin o evraka takdir edilen kıymet haddine kadar olan hukukunu posta idaresine terk etmesi lâzımdır.

4. Posta İdaresi, yukarıda 3 ncü ve 4 ncü fıkralarda gösterilen tazminattan başka teminiye ücreti hariç olmak üzere, diğer posta ücretlerini de tediye eder.

5. Sonradan bulunan müraselât, evvelce Posta İdaresi tarafından verilen tazminatın iadesi suretiyle sahibine verilir. Sahibine verilecek müraselenin muhtevasında bir eksiklik veya hasar varsa iadesi icap eden tazminattan bu nispette tenzilât yapılır.

Müraselenin bulunduğu dair ihbarnamenin alındığı tarihten itibaren üç ay içinde alâkadar müracaat etmezse mal sahibinin bütün hakları Posta İdaresine geçer. Bulunan müraselenin muhtevasında bir eksiklik veya hasar bulunmaz ve bu muhtevanın hakiki kıymetine göre fazla bir tazminat verilmiş olduğu anlaşılırsa Posta İdaresi umumî hükümler daireesinde bu fazlanın iadesini alâkadarlardan isteyebilir.

ihtiva ediyorsa Posta İdaresinin bu evrakın iptali teşebbüsünde bulunabilmesi için sahibinin o evraka takdir edilen kıymet haddine kadar olan hukukunu Posta İdaresine terketmesi lâzımdır.

D) Posta İdaresi, yukarıda B ve C fıkralarında gösterilen tazminattan başka teminiye ücreti hariç olmak üzere diğer posta ücretlerini de geri verir.

E) Sonradan bulunan müraselât, evvelce Posta İdaresi tarafından verilen tazminatın geri alınması suretiyle sahibine verilir. Sahibi verilecek müraselenin muhtevasında bir eksiklik veya hasar varsa iadesi icap eden tazminattan bu nispette tenzilât yapılır.

Müraselenin bulunduğu dair ihbarnamenin alındığı tarihten itibaren üç ay içinde alâkadar müracaat etmezse mal sahibinin bütün hakları Posta İdaresine geçer. Bunların müraselenin muhtevasında bir eksiklik veya hasar bulunmaz ve bu muhtevanın hakiki kıymetine göre fazla bir tazminat verilmiş olduğu anlaşılırsa Posta İdaresi umumî hükümler daireesinde bu fazlanın iadesini alâkadarlardan isteyebilir.

rine göre tazminat verilir.

Kaybolan maddede kanunî yollarla hükümsüzlendirilmesi mümkün olan kâğıtlar bulunuyorsa Posta idaresinin bu kâğıtları hükümsüzlendirmek yoluna gidebilmesi için sahibinin bunlara koydurduğu değere kadar olan haklarını Posta idaresine bırakması lâzımdır.

D) Posta İdaresi yukarıda B ve C fıkralarında gösterilen tazminattan başka, değerlendirme ücreti dışında kalan posta ücretlerini de geri verir.

E) Tazminat verdikten sonra bulunan maddeler, verilen tazminat geri alınarak sahibine teslim olunur. Eksiklik, bozukluk hâllerinde geri alınacak tazminat bu eksiklik ve bozukluk nispetlerinde azaltılır.

Maddenin bulunduğu, yazı ile haber verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde ilgili gelip bunu almazsa bütün hakları Posta İdaresine geçer.

Su kadar ki, bulunan madde de bir eksiklik veya bozukluk bulunmaz ve buna değerinden fazla tazminat verilmiş bulunduğu anlaşılırsa Posta İdaresi genel hükümlere dayanarak bu fazlanın geri verilmesini ilgiliden isteyebilir.

MADDE 2. — 26 Teşrinisani 1339 tarihli ve 376 sayılı Posta Kanununun 23 Haziran 1927 tarihli ve 1145 sayılı kanunla değiştirilen 35 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

HÜ.

Madde 35. — Taahhütlü mü-
rasele maddeleriyle kıymetli
mektup ve kıymetli, kıymetsiz
kolilere ait tazminatın verilme-
si talebinde bulunmadan vefat
eden mürsillerin bu talep hak-
ları muayyen müddetleri zarfın-
da yapılmak şartıyla varis-
lere intikal eder.

MADDE 2. — Bu kanun neş-
ri tarihinden müteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunu
tatbika Münakalât Vekili me-
murdur.

Bş. V.	Ad. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel
M. M. V.	Da. V.
A. R. Artunkal	Hilmi Uran
Ha. V.	Ma. V.
H. Saka	N. E. Sumer
Mf. V.	Na. V.
	Sırrı Day.
Ik. V.	S. İ. M. V.
Fuad Sirmen	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.
	C. S. Siren

Mü. E.

Madde 35. — Taahhütlü
mürasele maddeleriyle kıymetli
mektup ve kıymetli, kıymetsiz
kolilere ait tazminatın verilme-
si talebinde bulunmadan vefat
eden mürsillerin bu talep hak-
ları muayyen müddetleri zarfın-
da yapılmak şartıyla vârialere
intikal eder.

MADDE 3. — Hükümetin 2
nci maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 4. — Hükümetin 3
ncü maddesi aynen kabul edil-
miştir.

B. E.

MADDE 2. — Aynı kanunun
35 nci maddesi aşağıdaki şekil-
de değiştirilmiştir :

Yukarıdaki maddede yazılı
tazminatı istemeden ölenlerin
bu isteme hakları 39 ncu madde-
de gösterilen süre içinde mür-
caatta bulunmak şartıyla mi-
rasçılara geçer.

MADDE 3. — Bu kanun ya-
yım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu
Münakalât Bakanı yürütür.